

“ÖNEMLİ OLAN, ÇOCUĞUN KABUL EDİLMİŞ HİSSEDİYOR”

Ailenin, öğretmenlerin ve doktorların desteği çok önemlidir. Ebeveynler durumla ilgili çocuklarıyla konuşmalıdır ki böylece neyin zor olduğunu bilip neyin onların canını sıktığının farkında olsunlar. Çocuklarıyla kardeşlerinin durumu ile ilgili olarak açık olmalıdırlar: durumun ne olduğunu, ne farklılıklar veya zorlukların beklendiğini onlara söylemelidirler. Eğer bunu yapmazsanız çocuklar boşlukları (bazen de yanlış biçimde) dolduracaktır. Çocukların soru sormaları teşvik edilmelidir. Kendi hayatları, hobileri ve arkadaşları olması ve kendi kararlarını vermeleri desteklenmelidir. Aile ve arkadaşlar yalnızca hasta çocuğa değil diğer kardeşlere de ilgi göstermelidir. Ayrıca sadece hasta çocuğa değil sağlıklı çocuklara da ara sıra hediye verilmelidir. Çocuğunuzla hastalığa karşı verilebilecek farklı tepkiler ve bunlarla nasıl başa çıkabileceği hakkında konuşun. Endişe ettikleri bir şey olup olmadığını sorun ve bunu konuşun. Birlikte eğlenin. Kısacası, tüm çocuklarla nitelikli zaman geçirin.

Daha fazla bilgi için
WWW.CMTC.NL/EN

Email: president@cmtc.nl

Ticaret Odası Kayıt
numarası 40508004

De CMTC-OVM organizasyonu örneğin şu sertifikalara sahiptir:

© Telif CMTC-OVM Hollanda

Together
Everyone
Accomplishes
More
(TEAM)

Erkek veya kız kardeş hasta olduğunda

Hasta bir çocuk tüm aileyi etkileyebilir, örneğin diğer kardeşler bu çocuğa verilmesi gereken bakımdan dolayı ihmal edilebilirler.

Hasta çocuğun olduğu bir ailede ilginç çoğu genellikle hasta çocuğa gider, bunun sonucu olarak da ailedeki sağlıklı diğer çocuklar bazen çok az ilgi görür. Bu çocuklar genellikle aileye yük olmamak için kendilerini ayarlarlar ki bu da daha sonraki hayatlarında bazen problemlere yol açabilir. Burada 0-23 yaş arasındaki, evde hasta bir aile bireyi ile büyümüş çocuklardan bahsediyoruz. Bu demektir ki bu kişilerin fiziksel ve/veya zihinsel bir bozukluğu olan kardeşi/annesi/babası vardır. Çocukların yaklaşık %10 ila %25'i hayatlarının bir döneminde hasta bir aile bireyiyle büyürler.

www.cmtc.nl

ERKEK VEYA KIZ KARDEŞ HASTA OLDUĞUNDA

Bakıcı olmanın olumlu ve olumsuz yanları

Genç bir yaşta bakıcı olarak bu çocuklar bir dizi beceri geliştirirler. Genellikle oldukça bağımsızdırlar, sorumluluk duyguları yüksektir, sosyal ve bakım becerileri vardır ve başkalarının bakımını yapabilmekten gurur duyarlar. Bu olumlu yanlar kadar olumsuz taraflar da vardır. Genç bakıcılar sıklıkla daha streslidir ve psikolojileri bundan etkilenebilir, özellikle de psikolojik problemleri olan bir ebeveynleyseler. Bakıcı olmayanlara göre okul başarıları daha zayıf olabilir. Sosyal problemlere gelince: genellikle böyle bir sorunu olan tek kişi olduklarını düşünürler ve sürekli olarak başka birinin sorumluluğunu taşımanın sorunlarıyla uğraşmayan çocuklarla daha az özdeşim kurarlar. Evde yapmaları gereken çok şey olduğu için çok az boş zamanları vardır. Gayrresmi olarak bakıcı oldukları sürece ne yapacakları nettir, ama bu durum değiştiğinde ne yapmaları gerektiğini ve kim olduklarını artık bilemezler. Bu çocuk yaştaki bakıcılar, bir nevi çocukluk kimliklerini kaybedebilir. Kendi sınırlarını da öğrenemedikleri için hayır demekte zorlanabilirler.

Gelişim

Çok küçük yaştan itibaren çocukların en büyük korkularından biri ebeveynlerinden ayrı düşmektir. Örneğin bir (veya her iki) ebeveynin, hasta bir çocukla hastanede olması nedeniyle evde olmaması. Eğer yalnızca bir ya da iki yaşındalarsa, ebeveynin yokluğunun kendilerinin yaptığı bir şeyin cezası olduğunu düşünebilirler. Yaralanma veya hastalıktan da korkabilirler, hasta aile bireyi gibi olacaklarından korkabilirler, özellikle de bu bedensel bir durumsa. Eğer biraz daha büyüklerse (okul öncesi), bir şekilde sorumlu olduklarını ve hastalığa yol açtıklarını düşünebilirler. Çocukla konuşmak ve hastalığa sebep olmadığını bilmesini sağlamak önemlidir. Okul çağındaki çocuklar ebeveynlerinin stresli ya da çok meşgul olduğunu gördüklerinde, ihtiyaçları olsa bile ebeveynlerinden ilgi göstermelerini istemeyecektir. İçlerine kapanırlar çünkü hasta çocuk/ebeveyn önceliklidir. Ekstra yük olmak istemezler.

Ergenlik döneminde, hastalığın genetik olarak aktarıldığı korkusu yaşayabilirler ya da bulaşıcı olabilecek bir cilt hastalığı olduğunu düşünebilirler. Burada diyalog kurmak önemlidir. Bunun bulaşıcı olmadığını açıklayın. Bu çocuklar bağımsız olmayabilir ya da ailelerinin onlara ihtiyacı oldu-

ALINTI: HASTA BİR ÇOCUĞUN AİLEYE ETKİSİ HEM KISA HEM DE UZUN VADEDE ÇOĞUNLUKLA İNSANLARIN DÜŞÜNDÜĞÜNDEN DAHA BÜYÜKTÜR.

ğunu düşündükleri için kendi ilgilendikleri şeylere zaman ve motivasyonları olmayabilir. Yetişkinliğe eriştiklerinde kendilerine ait bir hayat istediklerini dillendirmekte güçlükle çekebilirler ve kendilerine ait bir hayatları olduğunda da suçlu hissederler.

Gizli Tehlikeler

İnsanlar genellikle hasta aile üyesi ve hastalık hakkında konuşur. Kız veya erkek kardeş hasta aile üyesini korur ve aynı düzeyde üzerinde konuşulmaz. Genç bakıcı, beklenen normal sosyal davranışları sergilemekte özellikle iyidir. Korku ile nasıl baş edeceklerini bilirler ve korkularını dış dünyaya göstermeyecek şekilde davranırlar. O yüzden hayatlarındaki birçok insan, sorunlar artarak çoğalıyor olsa da, her şeyin iyi gittiğini düşünebilir. Örneğin hasta kardeşlerinin yaptığı veya söylediği bir şey hoşlarına gitmediğinde, çocuklar da kendilerini normal biçimde ifade etmez. Aile üyeleri, doktorlar ve öğretmenler çoğunlukla bunun farkına varmaz ve sonuçları olabileceğini düşünmez.

Nasıl Yardım Etmeli

Bakıcı olduğunuzun fark edilmesi/ takdir edilmesi iyi gelir. Hasta bir kardeşinizin olmasının nasıl bir şey olduğuna dair bilgiye erişebilmek de oldukça faydalıdır. Birkaç yıl öncesine kadar bu bilgiye ulaşmak çok zordu. Görme ve hafif engeli olan bir erkek kardeşi olan Anjet van Dijken de bunun farkına vardı. Ebeveynlerinin ölümünden sonra kendisini genç yaşta erkek kardeşinin ana bakıcısı olarak buldu. 2013 yılında, benzer biçimde hasta/engelli kardeşleri olan kişilerle birlikte bir kitap yazdı. 'Brussenboek' (<http://brussenboek.nl/boek/>) adlı kitapta, (6-69 yaşları arasındaki) 36 çocuk ve yetişkin, hastalığı/rahatsızlığı/engeli olan bir kardeşle yaşamının nasıl olduğuna dair minik bir pencere açarlar. İkinci bir kitap da şimdi yayımlandı. Hasta veya engelli bir aile bireyi olan çocukların kameranaya alındığı ve gelişimlerinin kaydedildiği 'Bikkels' isimli bir televizyon programı da bulunmaktadır (https://www.npostart.nl/bikkels/25-01-2015/VPWON_1229824).